

לימוד על חיבור:

מתוך ההקדמה לחובת התלמידים:

שלמה המלך אמר במשלי) כב, ו': (חנה לנער על פי דרפנו גם כי יזקין לא יסור ממנה". זה הוא עקר החנוך שלא בלבד בשעה שהנער נער, ויד אביו עודה תקיפה עליו ישמע לו ויעשה כמצותיו, רק גם כשיגדל והוא ברשותו, אף כי יזקין לא יסור ממנה. כי החנוך לא צוה לבד הוא, שמצוה את בנו או תלמידו עשה כן וכן, גם לא הרגל בלבד הוא, שמרגילו לעשות מעשים טובים, יותר גדול ויותר פועל מן הצוה ומן הרגל הוא החנוך, ושני אלה הצוה והרגל רק כלי תשמישו הם, שהמחנך מוכרח להשתמש בהם, לצוהו ולהרגילו, כדי לחנכו בדרך ד'. ...

וכשנאמרה תבה זו על חנוך הבנים, אז הפונה היא לגדל ולפתח את טבעו והקשרתו של הילד שנמצאה בו במדה קטנה או בכח או בהעלם לבד ולגלותה. וכיון שהאיש הישראלי עוד בילדותו רוח ד' נשמת שדי טמונה ונגוזה בו. צריכים לגדל ולחנך אותו להוציאה לגלותה ולהפריחה והיה ליהודי נאמן עבד ה', בתורתו מעצמו יחפץ, ומדרכו גם כי יזקין לא יסור, והמצוה אף המרגיל אינו בטוח שהבן או התלמיד המצוה והמתרגל יעשה כמצותו, גם כשיגדל ויהיה ברשות עצמו. ועל זה צוה שלמה המלך "חנה לנער" וכו' תחנכו, אל קרבו תחדר, ואת קדשת הישראל אשר בו בהעלם – תגלה, ורק אז גם כי יזקין לא יסור ממנה.

אבל שלמה המלך לא את תכלית החנוך בלבד הודיענו, שתכליתו להביא אל גם כי יזקין לא יסור ממנה, רק גם את האופן והאמצעי איה לבא אליו באר לנו במלים "חנה לנער על פי דרפנו", שזה הוא העקר. כי המצוה והמרגיל בלבד, אינו צריך לתן לב אל הבן והתלמיד, לדעת את טבעם ושכלם וכו', עליו רק לצוות עשה כן או כן ודי לו, גם אינו מרגיש חוב בעצמו לטפל בכל תלמיד ותלמיד בפני עצמו, יוכל הוא לצוות להרבה תלמידים בני גיל אחד צוה אחד, עשו כן או כן, כי לא בתלמיד או בבן, רק בו, במצוה בלבד הדבר תלוי, הוא יצוה וזהו הוא הכל. אבל המחנך שרוצה לגלות את נשמת התלמיד הטמונה ונגוזה בו, לגדלה ולהבעירה שתבער באש של מעלה למרום וקדוש, וכל – אף כחי גופו בקדשה יתגדלו ולתורת ד' ישתוקק, מוכרח הוא להרפין את עצמו אל התלמיד המתחנך על דו, ולחדר אל תוך קטנותו ונמיכותו, עד אשר יגיע אל ניצוץ נשמתו הגנוזה אף נעלמה ולהוציאה, ולהצמיחה ולגדלה.

וכיון שכן, לא בכל הנערים שוה הוא החנוך, תלוי הוא בכל נער ונער כפי טבעו, דעתו, מדותיו וכו', ואותם על המחנך להכיר ולא די לו למחנך אם רק את עצמו ודעתו לבד יכיר, כי אם במתחנך הדבר תלוי, לא בדעתו וכחי עצמו בלבד ישמש ויפעל, יצוה ויורה, רק גם בדעתו וכחי התלמיד יאחז, ישמש ויפעל, ולא מה שיצוה ויחנה לזה יצוה ויחנה לתלמיד אחר השונה ממנו בטבע, רצון, מדות וכו'. וזה רמז לנו שלמה המלך "חנה לנער על פי דרפנו", על פי דרכו של כל אחד ואחד.

אין חיבור בלא אמונה. אמונה בחניך, בפוטנציאל הטמון בו, בחיוב הגנוז בו. אמונה של המחנך בעצמו, ביכולת לתרום לחניך, לתמוך בו, לסייע לו ולחזק אותו. עובד אדמה ממתין בסבלנות מתוך אמונה בבורא עולם להופעת הניצנים, הפרחים. כמוהו המחנך. הוא טורח ומשקיע. לא תמיד נושאים מאמציו פירות בשלים בעיתם. האכזבה עלולה לכרסם ולהוביל לייאוש. אבל המאמין בחיי העולמים ומחנך מתוך אמונה מתמלא מתינות, סובלנות ותקווה.

"וצריך אתה אחי לדעת שזכויות המאמין ואפילו נתקרב למעלת הנביאים בהתנהגותם ועבודתם כלפי ה' יתברך, אינם מגיעים לזכויות המדריך בני אדם, שזכויותיו נכפלות במעבר הימים ובמחזורי השנים..." (רבינו בחיי-חובת הלבבות).

קל מאד לגדל צמחים- אתה משקיע בהם אהבה והם מחזירים לך כפליים. צמחים לא מאיימים עליך, גם כלבים לא, להפך! אתה משקיע בהם אהבה והם מחזירים לך שבעתיים. כלבים לא מותחים עליך ביקורת, הם לא דורשים ממך גיוס כוחות נפש מיוחדים. רק מבקשים ממך מעט ליטופים ומחזירים לך תמורת זה ליטופים אדירים לאגו שלך.

אנשים זה סיפור אחר לחלוטין .

לגדל אנשים זה דורש גישורים אומנותיים, שאף אומנות אינה דורשת. לא ציור, לא משחק, לא ריקוד, לא ניגון, לא פיסול ולא שירה .

לגדל אנשים זו אומנות הדורשת את כל כולך !

עד טיפת הפוטנציה האחרונה שלך...

"כל אחד הוא שאון. אבל אם את שופטת גם לפי היכולת שלו לזכות לטוב הוא יכולה את כל החיים שלו כשהוא חושב שהוא ייפוש" - אברהם אבינעמי